

Spis treści

WSTĘP	11
Rozdział I	
BADANIA DIAGNOSTYCZNE W NAUKACH O WYCHOWANIU – USTALENIA WSTĘPNE	14
1.1. Terminologia, istota i zakres badań diagnostycznych.....	14
1.1.1. Diagnoza a badania diagnostyczne – rozpoznawcze	15
1.1.2. Podstawowe terminy stosowane w badaniach diagnostycznych.....	22
1.1.3. Proces diagnozowania w ujęciu szerokim.....	24
1.1.4. Ujęcie wąskie procesu diagnozy	29
1.2. Etyczny wymiar diagnozowania.....	33
1.3. Błędy diagnostyczne	40
Rozdział II	
DIAGNOZA PSYCHOLOGICZNA W SŁUŻBIE POTRZEB DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZYCH	54
2.1. Podstawy prawne	54
2.2. Diagnoza psychologiczna – specyfika i zakres	58
2.3. Obszary problemowe i modele diagnozowania psychologicznego	65
2.4. Etapy procesu diagnozowania w psychologii	69
2.5. Diagnoza psychologiczna dla celów dydaktyczno-wychowawczych	73
2.5.1. Istota i zakres diagnozowania psychologicznego dla potrzeb pedagogiki	75
2.5.2. Subdyscypliny psychologii a diagnozowanie dla potrzeb pedagogiki	95
2.5.3. Etapy procesu diagnozowania psychologicznego dla potrzeb pedagogiki	98
2.5.4. Diagnostyka psychopedagogiczna	101

Rozdział III

BADANIA DIAGNOSTYCZNE W PEDAGOGICE	107
3.1. Prekursorzy diagnozowania pedagogicznego	107
3.2. Istota i zakres diagnozy pedagogicznej	113
3.3. Etapy procesu diagnozowania w pedagogice (ujęcie szerokie)	127
3.3.1. Działania preparacyjne	128
3.3.2. Opis diagnostyczny	129
3.3.3. Ocena diagnostyczna	130
3.3.4. Konkluzja	134
3.4. Etapy diagnozowania problemów dydaktyczno-wychowawczych (ujęcie wąskie)	135
3.5. Rodzaje i typy diagnoz pedagogicznych	141

Rozdział IV

STRATEGIE BADAŃ DIAGNOSTYCZNYCH W PEDAGOGICE	154
4.1. Metodologia diagnozowania – wyjaśnienia definicyjne	154
4.2. Różnice w podejściu diagnostycznym w paradygmacie ilościowym i jakościowym	156
4.2.1. Badania diagnostyczne według reguł modelu ilościowego ..	161
4.2.2. Badania diagnostyczne według reguł modelu jakościowego	165
4.2.3. Badania diagnostyczne bazujące na metodologicznej triangulacji	170
4.3. Rola norm w diagnozowaniu pedagogicznym	175
4.4. Zmienne (cechy) diagnostyczne	179
4.4.1. Ujęcie wąskie (praktyczne)	180
4.4.2. Ujęcie szerokie (badawcze)	187
4.5. Wskaźniki diagnostyczne	190
4.5.1. Ujęcie szerokie (badawcze)	192
4.5.2. Ujęcie wąskie (praktyczne)	196

Rozdział V

METODY DIAGNOZOWANIA PEDAGOGICZNEGO	201
5.1. Metody badawcze a metody diagnozowania	201

5.1.1. Metody diagnozowania – ujęcie szerokie (badawcze)	205
5.1.1.1. Monografia pedagogiczna	205
5.1.1.2. Metoda indywidualnych przypadków a studium przypadku	209
5.1.1.3. Sondaż diagnostyczny	217
5.1.1.4. Metoda eksperymentalna	221
5.1.2. Metody diagnozowania – ujęcie wąskie (praktyczne)	229

Rozdział VI

TECHNIKI DIAGNOSTYCZNE..... 233

6.1. Pojęcie technik diagnostycznych (badawczych) i ich klasyfikacje	233
6.1.1. Ankieta	239
6.1.2. Wywiad i rozmowa	243
6.1.3. Obserwacja naukowa i diagnostyczna	252
6.1.4. Skale, skalowanie (<i>ratings</i>)	257
6.1.5. Technika analizy dokumentów (dokumentoskopia) i wytworów	267
6.1.6. Testy	275
6.1.7. Techniki socjometryczne	281
6.1.8. Techniki projekcyjne	295

Rozdział VII

NARZĘDZIA DIAGNOSTYCZNE..... 301

7.1. Narzędzia diagnostyczne – pojęcie i rola	301
7.2. Kwestionariusz jako narzędzie badawcze	302
7.3. Przegląd narzędzi diagnostycznych stosowanych w pedagogice ...	309
7.3.1. Kwestionariusz ankiety	310
7.3.2. Kwestionariusz wywiadu	311
7.3.3. Arkusz, dziennik i scheduła obserwacyjna	315
7.3.3.1. Arkusz obserwacyjny	315
7.3.3.2. Dziennik obserwacji	316
7.3.3.3. Scheduła obserwacyjna	316
7.3.4. Kwestionariusz testu	316
7.3.5. Inwentarze osobowościowe	324

Rozdział VIII

WZORY NARZĘDZI DIAGNOSTYCZNYCH	329
8.1. Kwestionariusz ankiety	329
8.2. Kwestionariusz wywiadu skategoryzowanego (ogólne zasady konstrukcji).....	333
8.3. Kwestionariusz wywiadu pogłębionego w tłumaczeniu i opracowaniu Henryka Mizerka	334
8.4. Arkusz obserwacyjny – przykład.....	337
8.5. Schemat obserwacyjny ogólny Czesława Nowaczka.....	338
8.6. Test dla rodziców Davida Lewisa.....	340
8.7. Nauczycielski kwestionariusz obserwacji umiejętności ucznia Samuela Ralpa Laycocka	342
8.8. Arkusz obserwacji czytania – dla nauczyciela	343
8.9. Nauczycielski formularz rozpoznawania inteligencji uczniów Judy W. Eby.....	346
8.10. Arkusz do analizy celów życiowych (skala trójstopniowa jako forma kafeiterii – fragment narzędzia autorskiego).....	347
8.11. Test do badania poziomu sprawności manualnej i percepcji wzrokowej Haliny Spionek	348
8.12. Test do badania poziomu analizy i syntezy słuchowej wyrazów Ireny Styczek	350
8.13. Test do badania mowy i myślenia uczniów.....	353
8.14. Arkusz zachowania się ucznia Barbary Markowskiej	355
8.15. Kwestionariusz zachowania się dziecka w przedszkolu i szkole [CBI] Earla S. Schaefera i May Aaronson, opracowanie polskie Józefa Rembowskiego	358
8.16. Kwestionariusz diagnozy ucznia Joanny Tomczak i Renaty Ziętary.....	361
8.17. Karta oceny rozwoju ucznia Anny Bąbki.....	365
8.18. Karta oceny rozwoju ucznia rozwijającego się w sposób prawidłowy (rozwój harmonijny) – uczeń rozpoczynający nauczenie szkolną Anną Bąbką.....	368
8.19. Skala ryzyka dysleksji – SRD Marty Bogdanowicz	369

8.20. Kwestionariusz objawów dysleksji u dorosłych [KODD] Michaela Vinegrada	373
8.21. Kwestionariusz dla rodziców Marii Ziemskiej	375
8.22. Kwestionariusz stosunków między dziećmi a rodzicami (jako metoda badania postaw rodzicielskich) Anny Roe i Marviniego Siegelmana, autoryzowany przekład W.S. Kowalskiego	378
8.23. Skala postaw rodzicielskich w opracowaniu Mieczysława Płoty	383
8.24. Kwestionariusz rozumienia empatycznego Andrzeja Węglińskiego	390
8.25. Kwestionariusz Henry'ego Alexandra Murraya do diagnozy potrzeb psychicznych	392
8.26. Kwestionariusz Henry'ego Alexandra Murraya do diagnozy cech, uczuć, upodobań i skłonności	394
8.27. Test socjometryczny	398
8.28. Test socjometryczny – badanie opinii o wybranych uczniach w ocenie pozostałych członków zespołu klasowego „Zgadnij, kto to?”	399
8.29. Narzędzie socjometrii – „Plebiscyt życzliwości i niechęci”	400
8.30. Kwestionariusz gotowości do zmiany Roberta Kriegela, Davida Brandta	401
8.31. Kwestionariusz ról zespołowych Raymonda Mereditha Belbina (<i>A Self Perception Inventory</i>)	404
8.32. Arkusz ewaluacyjny – przykład I	410
8.33. Arkusz ewaluacyjny – przykład II	411
8.34. Kwestionariusz samoewaluacyjny skierowany do osób prowadzących wykłady/ćwiczenia	415
8.35. Arkusz ewaluacyjny. Ogólna ocena jakości oferty dydaktycznej oraz sposobu jej realizacji na studiach	419
BIBLIOGRAFIA	422
INDEKS RZECZOWY	440